

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

№ 11, 2013

[Назад](#)[Головна](#)

УДК: 351.378:355.58

О. П. Євсюков,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри державної служби, менеджменту та навчання за міжнародними проектами, Інституту державного управління у сфері цивільного захисту

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

О. P. Evsukov,

candidate of psychological sciences, associate professor of government, service, management and learning, under international projects department, Institute of the state administration in sphere of civil protection

WAYS OF UPGRADING EDUCATION

Досліджено практичний досвід проведення занять, який переконує що пізнавальна активність у слухачів виникає тоді, коли вони не можуть у повній мірі досягти поставленої мети за допомогою наявних знань та відомих їм способів дій. Тому навчання слухачів умінню самостійно опанувати новими знаннями та навичками є важливим напрямом діяльності вищої освіти. Одним із способів досягнення мети у цьому напрямку є проведення занять з використанням методу проблемного навчання. Проблемному навчанню притаманні такі функції: набуття навичок творчого засвоєння та застосування знань і умінь вирішувати навчальні проблеми, формування і накопичення творчої діяльності, формування мотивів навчання, соціальних та пізнавальних потреб. На даний час метод проблемного навчання при проведенні занять використовується викладачами досить рідко.

The article investigates practical experience of conducting the studies, which convinces that listeners cognitive activity appears in condition of usability to attain the aim through the Knowledge they own as well as modes of certain actions. That is why the important tendency in higher education focuses on teaching the listeners to gain new Knowledge and skills on their own. One of the ways to achieve the aim is organizing the studies using the method of problem learning. Problem learning carries out the following functions: developing the creative acquirement skills, abilities of problem solving, creativity building and accumulating, forming motives for learning and social and cognitive needs. Currently the method of problem learning is used by the teachers very rarely.

Ключові слова: якість освіти, форми навчання, удосконалення, проблеми, методи, викладач, практичний досвід.

Keywords: education quality, forms of studies, improvement, problems, methods, instructor, practical experience.

На сучасному етапі розвитку суспільства в Україні освіта має забезпечити випереджувальний розвиток знань особистості. Мета у вищій освіті є першою передумовою її якості. У Законі України "Про освіту" сформульовано мету освіти: "Освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Метою освіти є загальний розвиток людини як особистості і найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями" [1].

Постановка проблеми. Світовий освітній простір об'єднує національні освітні системи різного типу і рівня, що значно різняться філософськими й культурними традиціями, рівнем цілей і завдань, якісними станами [2].

У той же час, Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" передбачає виконання завдань з відновлення економічного зростання й модернізації економіки країни (далі – Програма) [3].

Відповідно до вищезазначеної Програми, реформи спрямовані на побудову сучасної, стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, формування професійної й ефективної системи державного управління, і зрештою – на підвищення добробуту українських громадян.

Програма охоплює широкий набір стратегічних перетворень за п'ятьма напрямками, одним із яких визначено підвищення якості й доступності освіти.

Одним із проблемних питань у сфері освіти є відсутність єдиного освітнього простору та якості освіти. На даний час вищі навчальні заклади перебувають у підпорядкуванні 27 центральних органів виконавчої влади, що суперечить світовій практиці.

Однією із причин вказаної вище проблеми є відсутність єдиної системи управління якістю освіти та її моніторингу. Для її вирішення під час проведення реформи системи освіти основним завданням визначено створення єдиного освітнього простору, удосконалення системи управління освітою, підвищення її якості [3].

Аналіз останніх досліджень. Вирішенню проблеми підвищення якості освіти було присвячено ряд наукових праць. У [4-8] досліджувалися проблемні питання щодо удосконалення форм і методів навчання, але, дослідження напрямів підвищення якості освіти за рахунок удосконалення методів навчання проводилося поодиноким та не системно.

Метою наукової статті є пошук шляхів підвищення якості освіти Державної служби України з надзвичайних ситуацій за рахунок удосконалення методів навчання.

Виклад основного матеріалу. Одним із напрямів підвищення якості освіти є удосконалення та впровадження перспективних методів навчання.

Досліджено, що для досягнення мети навчання доцільно застосовувати проблемний метод, який повною мірою розвиває творчі здібності слухачів.

Доведено, що творчі здібності притаманні будь-якій людині, необхідно лише вірити їх розкрити і розвинути, надати процесу навчання потрібну спрямованість.

При цьому слід відмітити, що проблемному навчанню притаманні такі функції: набуття навичок творчого засвоєння та застосування знань й умінь вирішувати навчальні проблеми, формування і накопичення досвіду творчої діяльності, формування мотивів навчання, соціальних та пізнавальних потреб. Найбільш важливими з них є розвиток творчих здібностей, практичних навичок, використання знань і підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу у слухачів [4-6].

Найбільш повно процес творчого мислення у слухачів виявляється при постановці та вирішенні проблемних питань, який створюється викладачем у ході заняття. Самостійний пошук шляхів вирішення проблемних питань у ході заняття створює оптимальні умови для засвоєння нових знань та розвитку творчого мислення у слухачів. Таке мислення можливе лише під час творчої діяльності, яка організується викладачем на заняттях.

Ось чому навчання проблемним методом заслуговує особливої уваги та пропонується активно впроваджувати під час навчання державних службовців.

Досліджено, що сутність проблемного навчання полягає у тому, що знання не даються слухачам у готовому вигляді, а набуваються ними в процесі активної творчої самостійної пізнавальної діяльності під час проведення занять, самостійної підготовки та освоєння навчального матеріалу шляхом вивчення навчально-методичних матеріалів та матеріалів, здобутих за допомогою інших джерел, у тому числі електронних бібліотек та ін.

Досвід і практика переконують, що пізнавальна необхідність виникає у слухачів тоді, коли вони не можуть досягнути мети за допомогою відомих їм способів дій і знань. Ця ситуація і є проблемною, вона допомагає створити для слухачів умови для засвоєння нового матеріалу, забезпечити можливість керування з боку викладача цим процесом. Тому під час проведення занять проблемну ситуацію слід розглядати як центральну ланку навчання [4-8].

Зважаючи на результати наукових досліджень сутність проблемного навчання можна звести до таких основних етапів: виникнення проблемної ситуації; усвідомлення сутності протиріччя і постановка проблеми; пошук способу вирішення проблемної ситуації; доведення гіпотези; перевірка вірності вирішення проблемної ситуації.

Проблемний метод може застосовуватися під час проведення лекцій, семінарів, практичних, групових занять та групових вправ, а також під час проведення штабних тренувань та навчань з органами управління та підрозділами системи цивільного захисту.

Основним завданням викладача є порушення у свідомості слухача бажання до активної творчої діяльності, зацікавленості до навчального матеріалу та стимуляції до творчого мислення.

Істинне мистецтво викладача полягає саме у його здатності «запуску» механізму творчого мислення слухача.

Висновок. Узагальнюючи вищесказане відмічаємо, що застосування перспективних методів навчання, одним із яких є проблемний метод, під час проведення занять розвиває творче мислення у слухачів, допомагає їм найбільш якісно засвоїти навчальний матеріал, а викладачам – досягти мети занять.

Подальшим напрямом наукових досліджень з цієї тематики вбачається у розгляді можливості застосування перспективних методів під час застосування різних форм навчання.

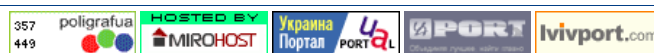
Перелік літератури.

1. Закон України “Про освіту”. Постанова ВР N 1144-XII від 04.06.91.
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с
3. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки / Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf/.
4. Барило О.Г., Потеряйко С.П. Удосконалення форм і методів підготовки фахівців сфери цивільного захисту / Стратегія державної кадрової політики – основа модернізації країни: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 31 трав. 2012 р.: до 15-річчя галузі науки „Державне управління”. – К.: НАДУ, 2012. – С. 291-293.
5. Потеряйко С.П. Застосування ефективних методів проведення навчальних занять // „Часопис Київського університету права”. – К.: Київський інститут права НАН України – 2008. – № 3. – С. 38-42.
6. Потеряйко С.П., Тищенко В.О. Застосування ефективних методів проведення навчальних занять / Удосконалення навчально-виробничого процесу з професійної підготовки рятувальників та практичного навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях: матеріали науково-практичного семінару. – Черкаси: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2008. – С. 34-37.
7. Потеряйко С.П., Тищенко В.О. Впровадження дистанційної форми навчання в систему функціонального навчання / Безпека життя і діяльності людини: збірник матеріалів всеукраїнського науково-практичного семінару. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010. – С. 166-170.
8. Потеряйко С.П., Барило О.Г. Інноваційні методи проведення занять / Напрями удосконалення вищої освіти з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару, Херсон, 6-7 червня 2012 р. – Херсон: ХДМА, 2012. – С. 179-181.

References.

1. A law of Ukraine On education. (1991)[*Zakon Ukrainy "Pro osvitu"*] Decision of Cabinet Ukraine N 1144-XII.
2. Ortynskiy, V. L. (2009), “Pedagogics of higher school” [*Pedahohika vyschoi shkoly*], navch. posib. [for stud. visch. navch. zakl.] / V. L. Ortynskiy – K.: Sentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
3. “Welfare society, competitive economy, effective state”(2010), *Prohrama ekonomichnykh reform na 2010 – 2014 roky*, [Online], available at: <http://www.president.gov.ua> (Accessed 5 Aug 2013).
4. Barylo, O.G. and Poteriaiko S.P. (2012), “Forms and methods, improvement of preparation of specialists in sphere of civil defence”, *Zbirka materialiv Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi konferentsii za mizhnarozhnoiu uchastiu* [Collection of materials of naukovo-praktychnoy conference is after international participation], *Strategiya of public skilled policy is basis of modernization of country* [Stratehiia derzhavnoi kadrovoi polityky - osnova modernizatsii krainy] National Academy of state administration is at President of Ukraine, Kyiv, pp. 291-293.
5. Poteriaiko, S.P. (2008), “Application of effective methods of leadthrough of lessons”, *Chasopys Kyivs'koho universytetu prava. Kyivs'kyj instytut prava NAN Ukrainy*, vol. 3, pp. 38 - 42.
6. Poteriaiko, S.P. and Tischenko, V.O. (2008), “Application of effective methods of leadthrough of lessons”, *Materialy naukovo-praktychnoho seminaru. Cherkasy: NMC BZHD*, vol. 1, pp. 34 - 37.
7. Poteriaiko, S.P. and Tischenko, V.O. (2010), “Distance form of studies implementation leaning in the system of functional studies”, *Bezpeka zhyttia i diial'nosti liudyny: zbirnyk materialiv vseukrains'koho naukovo-praktychnoho seminaru. – Khmel'nyts'kyj: NMC CZ ta BZHD*, vol. 1, pp. 166-170.
8. Poteriaiko, S.P. and Barylo, O.G.(2012), “Innovative methods of studies conducting. Tendencies of higher education improvement in sphere of civil defence”. [*Zbirnyk materialiv Vseukrains'koho naukovo - praktychnoho seminaru, Kherson, KHMDA*], vol. 1, pp. 179 – 181

Стаття надійшла до редакції 19.11.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"